

MILJØstyrelsen
Erhverv
J.nr. MST-140-00021
Ref. SAN
Den 3. september 2008

REVIDERET GRUNDNOTAT

Kommissionens forslag til Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) om Fællesskabets miljømærkeordning (herefter Blomsten)

KOM(2008) 401 final.

Resume

EU-kommissionen har den 16. juli 2008 vedtaget forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1980/2000 af 17. juli 2000 om en revideret ordning for tildeling af et EF-miljømærke, herefter forslaget.

Ifølge den gældende forordning skal Kommissionen senest i 2005 gennemgå ordningen og om nødvendigt foreslå ændringer. Det fremsendte forslag er resultatet af dette arbejde.

Kommissionen fremfører, at formålet med ændringerne hovedsageligt er at forenkle kriterieudvikling og ansøgningsprocedure samt sikre øget brug af EU's miljømærke, Blomsten.

Forslaget indeholder en række ændringer, hvis hovedformål er en mere simpel verifikation, lavere ansøgningsgebyr, en udvidelse af ordningen til at omfatte fødevarer (primært forarbejdning, fiskeri og akvakulturer), samt en bestemmelse om andre nationale/regionale miljømærker i Europa. Forslaget sigter også mod at stramme kriterieniveauet i miljømærkekriterierne, således at miljømærkekriterier sigter mod de 10% bedste produkter på markedet.

1. Status

Forslaget er vedtaget af Kommissionen den 16. juli 2008, fremsendt fra Rådssekretariatet til medlemslandene dateret den 28. juli og foreligger i en dansk sprogversion. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175 og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Der er oversendt grundnotat om sagen til Folketinget den 1. september 2008. Et nærhedsnotat om forslaget er oversendt til Folketingets europaudvalg og miljø- og planlægningsudvalget den 15. august 2008.

2. Formål og indhold

Forslaget er en integreret del af Kommissionens forslag til en samlet handlingsplan for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og bæredygtig industripolitik.

Det overordnede formål med forslaget er at medvirke til en bæredygtig produktion og forbrug ved at opstille kriterier for god miljømæssig formåen af produkter og tjenesteydelser. Kommissionen vurderer i sin konsekvensvurdering, at en fælles og frivillig miljømærkeordning kan bidrage til en bæredygtig udvikling, men foreslår samtidigt væsentlige ændringer af den eksisterende ordning.

Med forslag til ny forordning ønsker Kommissionen at øge forbrugernes kendskab til mærket, at udvide antallet af produktgrupper (fra 26 til 40-50 i 2015), at sikre enkle og troværdige kriteriedokumenter, der er nemme at bruge, også for offentlige indkøbere, at forenkle harmoniseringen med andre miljømærker, og at gøre det lettere og billigere for virksomheder at erhverve mærket.

Kommissionens konkrete forslag til ændringer:

- 1) *Udvidelse af miljømærkets ramme* (Artikel 2 og 7, stk. 3) til også at omfatte forarbejdede fødevarer¹ omend Kommissionen ønsker at begrænse kriteriefastlæggelsen til forarbejdning, transport og emballage. Det kan således forstås, at primærproduktionen ikke skal indgå i kriteriearbejdet. Forslaget begrundes bl.a. med stor fokus på klimapåvirkningen fra fødevarer. Samtidig foreslås den nuværende forordnings begrænsning af produktområder fjernet, således at også lægemidler og medicinsk udstyr kan miljømærkes. Kommissionen åbner for, at ordningen omfatter alle områder, herunder alle former for fødevarer og lægemidler, der ikke tidligere har været omfattet.
- 2) *Introducerer virkemidler for at sikre en større harmonisering* mellem EU's miljømærke og de nationale miljømærker i EU (Artikel 11). Nationale miljømærker, der *ikke* allerede har kriterier inden for en produktgruppe, som er dækket af Blomsten, skal med forslaget være på mindst samme niveau som EU's kriterier.
- 3) *Flere produktgrupper og hurtigere kriterieudvikling* (Artikel 6, 7, 8). Kommissionen fremfører, at et mere effektivt, ensrettet og fleksibelt miljømærkesystem vil resultere i flere produktgrupper og flere miljømærkede produkter. Virkemidlet er bl.a. en standardiseret procedure for udvikling af produktkriterier (forslagets bilag 1A). Kommissionen foreslår også, at andre end medlemslandene kan forestå kriterieudviklingen.

Udvikling af miljømærkekriterier kan ske ud fra allerede udviklede nationale miljømærkekriterier. I sådanne tilfælde benyttes en anden og kortere procedure (*fasttrack procedure*, forslagens bilag 1B).
- 4) *Udvikling af indkøbsvejledninger* for offentlige grønne indkøbere. Kommissionen foreslår, at kriterieudviklingen også omfatter udvikling af (let-)håndterlige kriterier til brug for grønne indkøbere.
- 5) *Forenkling af gebyrstruktur og certificerings-/verificeringsprocedure* (Artikel 9). Kommissionen foreslår en ændring af gebyrstrukturen, således at det nuværende ansøgningsgebyr på 500 Euro og det årlige anvendelsesgebyr på 0,15 % af produktets omsætning erstattes med ét

¹ som defineret i *Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed*

ansøgningsgebyr på 200 Euro. Kommissionen foreslår endvidere en forenkling i produktcertificeringen. Kommissionen argumenterer i konsekvensvurderingen for en delvis ophævelse af tredjepartscertificeringen, der ikke redegjort nærmere for.

- 6) *Øget markedsføring af Blomsten.* Der foreslås anvendt op til 5 mio. Euro årligt i fem år for at fremme markedsføringen af Blomsten. Forpligtelsen for medlemslandene til at markedsføre Blomsten er uændret.
- 7) *Peer evaluering af medlemslandenes licensudstedende organer* (artikel 13). Kommissionen foreslår en evaluering af de enkelte medlemslandes kompetente organer. Der er ikke redegjort nærmere for procedure og udgifter.
- 8) *EU's miljømærkenævn skal tilvejebringe minimumsstandarder for fremtidige produkter* (Artikel 5). Der lægges med forslaget op til, at Blomstkriterierne skal være udgangspunktet for det benchmark-niveau, som foreslås i selve handlingsplanen for bæredygtigt forbrug og produktion og bæredygtig industripolitik.
- 9) *Kriterieniveau.* Kommissionen foreslår, at kriterieniveauet bestemmes ud fra de bedste 10 % produkter på det europæiske marked set i et livscyklusperspektiv. I dag anslås det, at niveauet fastlægges ud fra den bedste tredjedel af produkterne. Der er ikke i forslaget redegjort nærmere for de miljømæssige konsekvenser af ændringen.
- 10) *Beslutningsstruktur* (Artikel 5 og 16). Kommissionen foreslår som noget nyt, at Kommissionen udpeger medlemmerne til det europæiske Miljømærkenævn. Kriterier for tildeling af Blomsten samt størrelsen af ansøgningsgebyret vedtages som hidtil i et forskriftudvalg/komite.
- 11) *Markedsovervågning og kontrol med brugen af mærket* (Artikel 10). Det er det pågældende kompetente organ, som har udstedt licens, der kontrollerer licenshaver og dokumentation. Efterfølgende kontrol kan ske efter påklage fra tredjemand eller ved stikprøve. Det er juridisk usikkert, om de kompetente organers stikprøvekontrol kan udelades ved kun at acceptere påklage fra tredjemand.

Medlemslandene eller disses kompetente organer skal underrette Kommissionen og det kompetente organ, der har registreret/certificeret et produkt, hvis der er mistanke om uoverensstemmelse mellem et miljømærket produkt og de tilhørende miljømærkekriterier, der ligger til grund for licensen.
- 12) *Udformning af logo/miljømærke* (Bilag 2). Bilaget bestemmer den nærmere udformning af Blomstens logo.

3. Europa Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

4. Nærhedsprincippet

Dette forslag til miljømærkeforordning fastsætter rammebestemmelserne for fælles referenceværdier

på EU-plan for produkters gode miljøpræstationer baseret på tekniske kriterier. Forslaget indeholder rammebestemmelser for virksomheder, der, via en frivillig miljømærkeordning (EU-Blomsten), ønsker at vise, at de opfylder kriterierne, hvilket medlemsstaterne kontrollerer. Kommissionen anfører, at en europæisk miljømærkeordning bør have fælles regler gældende i alle lande, hvorfor en forordning med direkte virkning i medlemslandene, ligesom de to tidligere forordninger, er det rigtige instrument. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

5. Konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser:

Forordningen er direkte gældende i medlemslandene, men straffebestemmelserne i den gældende bekendtgørelse om det europæiske og nordiske miljømærke² skal ændres.

Statsfinansielle konsekvenser.

Det foreslåede gebyr på 200 Euro vurderes ikke at være tilstrækkeligt til at opretholde det nuværende miljømærkearbejde i Danmark, herunder kontrollen, som gennemføres af Miljømærkning Danmark, der også behandler licensansøgninger og udsteder licenser.

En foreløbig beregning viser, at der med det nuværende antal licenser vil være en manko på grund af manglende licensindtægter på omkring 100.000 Euro årligt ved et gebyr på 200 Euro. Med de påtænkte forenklinger i ansøgningsbehandlingen og selv med betydelige effektiviseringer af ansøgningsbehandlingen (på f.eks. 50 %), vil mankoen være omkring 50.000 Euro. Hvis *tilgangen* af nye licenser til Blomsten f.eks. bliver 25 hvert år vil mankoen være omkring 200.000 Euro, hvis ansøgningsbehandlingen effektiviseres med f.eks. 50 %. Kommissionen har ikke kvantificeret mulighederne for effektivisering.

Det nuværende ansøgningsgebyr og omsætningsgebyret dækker stort set omkostningerne til behandling af ansøgningerne. Derudover ydes årligt et tilskud på ca. 735.000 Euro til driften af miljømærkerne Blomsten. Udgifterne medgår hovedsageligt til kriterieudviklingen i Blomstens tekniske arbejdsgrupper og til opfyldelse af Danmarks markedsføringsforpligtelser i forhold til Blomsten.

Samtidig vil Kommissionens forslag medføre, at Danmark ikke vil kunne gennemføre en planlagt ændring af miljømærkegebyrerne, så ordningen i højere grad kan hvile i sig selv.

Erhvervsadministrative konsekvenser.

Forslaget forventes at indebære økonomiske og administrative lettelser for danske licenshavere, der fremover får reduceret gebyret.

Samfundsøkonomiske konsekvenser.

Ifølge Kommissionen vil de sparede miljøøkonomiske omkostninger opveje de øgede statsfinansielle udgifter som følge af, at gebyret nedsættes. De samfundsøkonomiske konsekvenser under danske forhold vurderes i øjeblikket.

² Bekendtgørelse nr. 274 af 18. april 2008.

Beskyttelsesniveau

Det er vurderingen, at forslaget samlet set vil medføre et højere miljøbeskyttelsesniveau end nu pga. at man udvider anvendelsesområdet og man hæver kriterieniveauet fra den bedste tredjedel til de 10 % miljømæssigt bedste produkter.

6. Høring

Forslaget har været i ekstern høring med frist den 20. august.

Følgende organisationer har i forbindelse med høringen af Kommissionens pakke om bæredygtig forbrug og produktion afgivet høringskommentar til den del der omhandler Blomsten: SPT (Brancheforeningen for Sæbe, Parfume- og Teknisk/kemiske artikler), RBE (Rådet for Bæredygtig Erhvervsudvikling), DI, DE (Dansk Erhverv), Håndværksrådet, Dansk Beklædning og Tekstil, 3F, Dansk Skovforening og Bryggeriforeningen.

Dansk Beklædning og Tekstil støtter op om Kommissionens forslag. Ligeså gør SPT, RBE, DI, DE og Dansk Skovforening og forslagens intentioner om forenklinger og lavere gebyrer. Særligt RBE og DI udtrykker bekymring om troværdigheden, der skal bevares. Få forholder sig til, hvorvidt der skal være skrappe kriterier, og særligt SPT og DI støtter den nuværende linje i Blomstens arbejde, hvor kriteriefastsættelsen omfatter den bedste tredjedel.

DI, DE og Dansk Skovforening ønsker harmonisering/tilnærmelse af miljømærkeordningerne, også i videre udstrækning end forslaget indeholder.

3F konstaterer, at forslaget mangler referencer til medarbejdere og arbejdsmiljø og inddragelsen af arbejdstagerorganisationer i kriterieudviklingen i EU.

DI er åben overfor at inkludere miljømærkning af forarbejdede fødevarer i ordningen, men mener, det er vigtigt at inkludere produktets samlede miljømæssige påvirkning i hele fødekæden fra jord til bord. DI understreger vigtigheden af, at der skabes enighed om metoden til fastsættelse af miljømærkekriterier for fødevarer.

Bryggeriforeningen kommenterer primært Kommissionens forslag om at udvide Blomsten til fødevarerområdet, en udvikling foreningen ikke kan støtte. Der henvises bl.a. til Økologiforordningen i Danmark, som foreningen ikke ønsker der opstår konflikt med.

Forslaget har efterfølgende været i høring i Miljø- og Specialudvalget fra d. 28. august til d. 2. september 2008 samt i specialudvalg for konkurrenceevne og vækst fra den 2. september til den 3. september 2008.

Dansk Skovforening har ikke yderligere kommentarer.

Forbrugerrådet støtter et forslag, der medfører flere miljømærkede produkter på markedet, men mener det er vigtigt, at mærket fortsat er troværdigt, livscyklusbaseret og 3. parts certificeret. Forbrugerrådet støtter øget markedsføring og ønsker mere fokus på klima og sundhed. Rådet er imod forslagens udvidelse til fødevarer, da forbrugerne så skal vælge mellem miljømærkede og økologisk mær-

kede produkter. Endelig er Forbrugerrådet skeptisk overfor en skærpelse af kriterieniveauet, da det kan medføre færre produkter på markedet.

LO tilslutter sig synspunkterne fra Forbrugerrådet.

Landbrugsraadet er ikke helt afvisende overfor en udvidelse til fødevarer, men opfordrer kraftigt til at en række problemstillinger afklares, inden der tages endelig stilling. Landbrugsraadet opstiller en række uklarheder ved forslaget mht. rammen, hvilke fødevarer der kan mærkes, hvad der forstås ved produkter fra fiskeri og akvakultur. Relationen mellem økologiske produkter og miljømærkede produkter kan give anledning til forvirring hos forbrugerne. Landbrugsraadet frygter, at Blomstens troværdighed svækkes, hvis forslaget om fødevaremærkning bliver til noget, idet Blomsten på fødevarerområdet ikke vil være livscyklusvurderet (idet forslaget om miljømærkning kun omhandler forarbejdningssleddet, transportdelen og emballage). Endelig peger Landbrugsraadet på de problemer, der kan være med sundhedsaspektet i Blomsten og ernæring i fødevarer.

7. Forhandlingssituationen

Der indledes forhandlinger i Miljørådets arbejdsgruppe den 15. september 2008.

8. Foreløbig dansk holdning

Regeringen er enig i, at miljømærkeordningen bør fastholdes som en frivillig ordning med en større udbredelse af kendskabet til miljømærket Blomsten hos virksomheder og forbrugere. Mærket skal baseres på livscyklustankegangen og være tredjepartscertificeret for at bibeholde troværdigheden.

Regeringen er afventende i forhold til Kommissionens ønske om at udvide rammerne for Blomsten til f.eks. forarbejdede fødevarer. Det er regeringens holdning, at udvidelsen ikke må ske på bekostning af EU's og den danske økologiordning.

Regeringen er enig i sigtet med forenkling af kriterierne, men finder det væsentligt at det ikke sker på bekostning af troværdighed, herunder miljø, sundhed og kvalitet.

Regeringen er enig i, at ansøgningsbehandling og licensudstedelse skal være så ubureaukratisk som muligt, men igen må det ikke ske på bekostning af troværdigheden.

Inden stillingtagen til forslaget om et ændret gebyr (der medfører bortfald af det nuværende omsætningsgebyr), vil der blive foretaget en nærmere vurdering af konsekvenserne for miljømærkearbejdet i Danmark, herunder for dansk deltagelse i det tekniske kriteriearbejde og for markedsføringsindsatsen. Med den gældende forordning er det hensigten, at miljømærkeordningen skal være selvfinansierende. Det er Regeringens holdning, at gebyrerne som udgangspunkt skal dække de administrative udgifter, men at denne forordning ikke i sig selv medfører, at gebyret hæves udover det nuværende niveau.

Kommissionens forslag medfører kun en delvis harmonisering mellem Blomsten og de nationale og regionale miljømærker i EU, idet der kun i de nationale/regionale ordningers nye produktgrupper skal tages højde for Blomstens kriterier. Regeringen ser gerne, at Blomsten bliver endnu mere cen-

tral i miljømærkearbejdet i EU således, at den standardiserede kriterieudvikling også kommer til at omfatte de nationale og regionale miljømærker.

Der lægges endvidere vægt på, at arbejdet med EU's øvrige lovkomplekser (f.eks. eco-design direktivet og EU's kemikalielovgivning (REACH), der begrænser indholdet af farlige stoffer i produkter i EU), også anvendes aktivt i Blomsten på en måde, der sikrer miljømærkede produkter et forspring i forhold til markedets øvrige produkter.

Regeringen kan tilslutte sig, at Blomsten som hidtil bør omfatte den bedste del af markedet, men finder, at Kommissionens forslag om kun at omfatte de 10% bedste produkter på markedet kan blive for snævert og bureaukratisk at arbejde med. Allerede i dag er det vanskeligt at fastsætte et bestemt kriterieniveau, der resulterer i, at det eksisterende mål på den bedste tredjedel af markedet kan miljømærkes. Regeringen så hellere, at sundhed vægtes højere i kriteriefastsættelsen.

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens forslag om, at kriterieudviklingen sker således, at den kan bidrage til udvikling af indkøbsvejledninger til offentlige indkøbere og kan bidrage til fastsættelse af benchmarkniveau som omtalt i meddelelsen om handlingsplanen.

Regeringen kan endeligt tilslutte sig Kommissionens forslag om en større markedsføring af Blomsten i EU og finder det positivt, at Kommissionen vil bidrage med op til 5 mio. Euro årligt. Det er dansk erfaring, at et miljømærkes værdi mere bestemmes af forbrugernes og virksomhedernes kendskab til mærket frem for om gebyret er lavt eller ej. Større markedsføring i hele EU vil således give Blomsten den merværdi, som kan sikre en større anvendelse.

9. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat om sagen til Folketinget den 1. september 2008. Et nærhedsnotat om forslaget er oversendt til Europaudvalget den 15. august 2008.